

Nr 18.

Ankom till riksdagens kansli den 13 mars 1920, kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 4 § 3 mom. samt 7 och 11 §§ i förordningen den 16 maj 1884 angående patent.

Närvarande: herrar Åkerman, Klefbeck, greve Spens, Edward Larson*, J. P. Johansson*, Berglund*, Rutqvist*, Bergström*, Lindqvist i Kosta*, Leo, Svensson i Betingetorp, Söderberg, Danielsson, Billqvist och Thore.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Genom en den 13 februari 1920 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition nr 93, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda utdrag av i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

Lag

om ändrad lydelse av 4 § 3 mom. samt 7 och 11 §§ i förordningen den 16 maj 1884 angående patent.

Häri genom förordnas, att 4 § 3 mom. samt 7 och 11 §§ i förordningen den 16 maj 1884 angående patent — 7 och 11 §§ i nedan angivna delar — skola erhålla följande ändrade lydelse:

4 §.

3 mom. Därjämte åligge sökanden att bifoga en avgift (ansökningsavgift) av femtio kronor.

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 9 saml. 1 avd. 13 a häft. (Nr 18.) 1

7 §.

Äro ansökningshandlingarna fullständiga och har anledning ej förekommit att, efter ty i 6 § sägs, genast avslå ansökningshandlingarna, låte patentmyndigheten, efter underrättelse därom till sökanden, på sätt i 5 § sägs, i allmänna tidningarna införa kungörelse om ansökningshandlingarna med uppgift å dess huvudsakliga innehåll; hålle ock ansökningshandlingarna hos patentmyndigheten tillgängliga för envar, som önskar därav taga kännedom.

Under två — — — mot patentansökningshandlingarna.

Inom samma tid skall sökanden till patentmyndigheten inbetala en avgift (utfärdningsavgift) av femtio kronor ävensom till stämpel å patentbrevet tio kronor, vid äventyr att ansökningshandlingarna ej återbetalas vad sålunda erlagts. I händelse patent ej varder meddelat, återbetalas vad sålunda erlagts.

Efter utgången av nyssnämnda tid företage patentmyndigheten ärendet till avgörande.

Möter ej — — — tryck offentliggöras.

11 §.

Förutom de avgifter, som omförmälas i 4 och 7 §§, skall för meddelat patent, som icke är tilläggsbrev, till patentmyndigheten för varje patentår från och med det andra erläggas en årsavgift, utgörande för vart och ett av det andra och tredje året fyrtio kronor, av det fjärde och femte året sextio kronor, av det sjätte och sjunde året etthundra kronor, av det åttonde och nionde året etthundrafemtio kronor, av det tionde och elfte året tvåhundra kronor, av det tolfte och trettonde året tvåhundrafemtio kronor samt av det fjortonde och femtonde året trehundra kronor.

Avgiften, som må i betalt brev insändas, skall för varje patentår erläggas före det årets början, vid påföljd att avgiften för samma år höjes med en femtedel.

Fullgöres ej sedermera inbetalning av den förhöjda avgiften inom tre månader efter patentårets början, vare det erhållna patentet förfallet.

Patenthavare vare — — — beskrivningens offentliggörande.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1920 men äger ej tillämpning å ansökningshandlingarna, som inkommit till patentmyndigheten före nämnda dag, eller å patent, meddelat före denna lags ikraftträdande eller senare på grund av ansökningshandlingarna, som nyss nämnts.

Som bekant har ett förslag till ny patentlagstiftning utarbetats av en därför tillsatt kommitté, den s. k. patentlagstiftningskommittén. Då emellertid berörda förslag icke nu kunnat föreläggas riksdagen, men regleringen av patentverkets ekonomi omedelbart krävde ökade inkomster genom höjda patentavgifter, har departementschefen funnit nödigt att för sådant ändamål redan nu framlägga ovan intagna förslag till ändring i de delar av gällande patentlag, som beröra avgifterna.

Enligt 4 § 3 mom. och 11 § i förordningen den 16 maj 1884 angående patent skall vid patentansökning av sökanden bifogas en avgift av tjugu kronor. Enligt sistnämnda författningsrum skall för beviljat patent, med undantag av tilläggspatent, därjämte av patenthavaren till patentmyndigheten erläggas en årlig avgift, utgörande för varje av de andra till och med det femte patentåret tjugufem kronor, för varje av de fem följande åren femtio kronor och för varje av de fem sista åren sjuttiofem kronor, för de femton patentåren sammanlagt således 725 kronor. Den princip, som legat till grund för avgifternas bestämmande i nämnda förordning har varit, att avgifterna icke borde sättas högre än att å ena sidan patentmyndigheten bereddes fullt tillräckliga inkomster samt å andra sidan gagnlösa patent omintetgjordes. Någon ändring i principen, att kostnaderna för patentmyndighetens verksamhet skulle bestridas av den sökande allmänheten medelst avgifter, som denna hade att erlägga för anlåtande av nämnda myndighet, fann *patentlagstiftningskommittén* i sitt den 13 juni 1919 avgivna betänkande icke böra ifrågasättas. Kommittén fann också det för närvarande hos oss använda systemet med årliga avgifter efter en stigande skala för varje meddelat patent vara det lämpligaste. Kommittén framhåller, hurusom patentmyndighetens huvudsakliga arbete bestode i granskning av patentansökningarna. Ansökningsavgiften, som måste vara lika för alla, kunde emellertid icke sättas till högre belopp än att densamma komme att täcka endast en bråkdel av de med ansökningarnas granskning förenade kostnaderna. Det bleve därför nödvändigt att på annat sätt fylla bristen, och, om man därvid utginge från den enligt kommitténs mening berättigade principen, att ansvaret för denna brist fördelades i förhållande till graden av den nytta, vederbörande haft av patentmyndighetens verksamhet, framstode det såsom naturligt, att de, vilkas ansökningar lett till patent, skulle bidra till täckande av den brist, som uppkommit vid granskningen ej blott av den egna ansökningen utan även av de ansökningar, som tillbakavisats, likasom även att ett patents längre varaktighet borde föranleda en

*Patentlag-
stiftnings-
kommittén.*

större ansvarsskyldighet uti ifrågavarande hänseende. Det måste betraktas såsom en avgjord fördel, att patent, som befunnos vara ogiltiga eller värdelösa, genom vederbörandes uraktlåtenhet att inbetala avgift träda ur kraft, då därigenom industrien befriades från obehöriga hämmande band å dess handlingsfrihet.

Med avseende å avgifternas stegring med åren vore, utöver vad förut anförts om avgiftsskyldighetens rättvisa fördelning, att märka, att ett patent, som vederbörande ännu efter många år hade intresse av att vidmakthålla, i allmänhet kunde antagas representera ett så stort värde, att en jämförelsevis hög patentavgift icke kunde vara betungande. I mån som avgifterna sattes höga för de sista åren av patenttiden, kunde de hållas nere vid låga belopp för de tidigare patentåren. Därvid hade man emellertid att taga hänsyn till, att, om patentens bestånd sattes i beroende av periodiska avgifters erläggande, man, enligt vad erfarenheten givit vid handen, oberoende av avgifternas belopp måste räkna med, att ett patents medellivslängd komme att utgöra endast några få år efter patentets meddelande; för närvarande utgjorde medellivslängden cirka fyra år från nämnda tidpunkt. Avgifterna för de första patentåren finge därför icke sättas alltför låga, och ännu mindre kunde en fullständig avgiftsfrihet för dessa år förordas. Det kunde nämligen knappast vara rättvist att åvälva så gott som alla kostnader för patentmyndighetens verksamhet på innehavarna av de patent, som uppnådde en längre livslängd än den normala.

Kommittén erinrar om, att för närvarande uppföres i riksstaten ett reservationsanslag till upprätthållande av patent- och registreringsverkets verksamhet att utgå av samtliga till ämbetsverket inflytande avgifter, varvid av eventuella överskott bildas reservationer att användas uteslutande för de ändamål anslaget avser. Förr var i fråga om ämbetsverkets ekonomi en uppdelning genomförd mellan bolagsavdelningen och ämbetsverket i övrigt, — den så kallade patentavdelningen, till vilken räknades ej blott patentutan även mönster- och varumärkesärenden, — så att vardera avdelningens inkomster skulle användas för betäckande av dess utgifter, varvid för ämbetsverket gemensamma utgifter fördelades mellan de olika avdelningarna efter vissa fastslagna grunder. Numera sker icke någon sådan uppdelning, utan alla inflytande avgifter av vad slag de vara må få användas för verkets samtliga utgifter.

Med en fördelning av ämbetsverkets utgifter mellan de båda avdelningarna enligt de grunder, som i sådant hänseende förut varit gällande, visar

verksamheten å patentavdelningen för nedannämnda år följande ekonomiska resultat:

År	Överskott (+) eller underskott (—) i kronor
1915	— 58,668.63
1916	— 14,167.69
1917	+ 9,534.39
1918	— 154,690.30

Att för framtiden med någon större grad av sannolikhet beräkna, huru utgifterna komma att ställa sig i förhållande till antalet ansökningar, vore enligt kommittén synnerligen vanskligt med hänsyn särskilt till ovissheten angående den blivande prisnivån och storleken av de avlöningar, som vid en sannolikt nära förestående lönereglering kunde bliva fastställda. Säkert vore emellertid, att förhållandena icke komma att ändra sig så, att icke fortfarande, med nu utgående avgifter, en ej oväsentlig brist skulle uppstå. Härtill komme, att ämbetsverkets inflyttning i dess nya lokaler föranledde en avsevärd ökning av flera utgiftsposter, såsom belysning, värme, vakthållning, städning, varförutom de årliga utgifterna för pensionering av ämbetsverkets befattningshavare, som för närvarande med endast två pensionerade f. d. befattningshavare belöpte sig till 1,840 kronor, vid slutet av 1920-talet kunde, vad patentavdelningen anginge, beräknas till omkring 40,000 kronor. De medel, som funnits reserverade, ävensom nettobehållningen av ämbetsverkets fasta egendom torde komma att till större delen tagas i anspråk för den nya byggnadens uppförande och inredning. Det vore då av nöden, att medel på nytt samlas till möjliggörande av framtida utvidgningar.

Ehuru till följd av kraftigt ökade inkomster å bolagsavdelningen under kristiden ämbetsverkets verksamhet i sin helhet under de senaste åren lämnat överskott, torde vad förut anförts otvetydigt giva vid handen, att en höjning av patentavgifterna vore av omständigheterna påkallad.

Kommittén påpekar, att för närvarande vore patentavgifterna i Sverige, som stämpelavgiften oräknad för en femtonårig patenttid uppgå till 745 kronor, lägre än i flertalet andra länder, i det att patentavgifterna vid en femtonårig patenttid uppgå till i Danmark 2,055 kronor, i Norge 1,290 kronor, i Tyskland 5,300 mark (enligt förslag år 1913 3,550 mark), i Ungern 2,840 kronen, i Österrike 1,975 gulden, i Holland 1,375 gulden, i Schweiz 1,370 francs, i Frankrike 1,500 francs och i Italien 1,500 lire, varjämte i England patentavgifterna vid en fjortonårig patenttid utgör 100 pund.

Kommittén anför vidare:

»Kommittén vill här endast påpeka, att i Norge och Danmark, där förhållandena kunna sägas närmast motsvara våra, det i lagen föreskrivna sammanlagda avgiftsbeloppet för ett under femton år bestående patent utgör 1,290 respektive 2,055 kronor; i Norge har under innevarande år utfärdats en lag om förhöjning av avgifterna, enligt vilken ifrågavarande avgiftsbelopp, förut uppgående till 1,060 kronor, ökats till nyss angivna summa. Med hänsyn härtill och då det icke torde lida något tvivel därom, att penningvärdet för framtiden kommer att hålla sig betydligt lägre än vid tidpunkten för de nu utgående avgifternas fastställande, anser kommittén en höjning av avgifterna vara fullt berättigad. Vad först ansökningsavgiften angår, kan det i enlighet med vad förut anförts icke bliva tal om, att denna skall betäcka granskningskostnaderna, utan skola även årsavgifterna därför tagas i anspråk, så att ansökningar, som icke leda till patent, bliva granskade delvis på bekostnad av dem, som kommit i åtnjutande av patentskydd. Ansökningsavgiften skall vara ett bidrag till bestridande av ämbetsverkets verksamhet, så avpassat, att det utan att vara betungande för den, vilken vill söka patent å en uppfinning, som kan vara förtjänt av patentskydd, verkar återhållande i fråga om patentsökande å lösa hugskott och yttringar av missriktad uppfinnareverksamhet. Beloppet av ifrågavarande avgift har kommittén ansett böra sättas till 35 kronor. Någon återbetalning för det fall, att ansökningen icke leder till patent, har icke synts böra ifrågakomma.

Avgifternas storlek enligt kommitténs förslag till ny patentlag.

Ehuru enligt gällande rätt skyddstiden räknas från ansökningsdagen, behöver årsavgift icke i något fall erläggas före patentets beviljande. Enligt patentverkets cirkulär den 10 november 1898 skola, då en patentansökning ej hunnit slutbehandlas inom första året från det ansökningen inkommit, de årsavgifter, som äro förfallna, när patentet beviljas, erläggas före ingången av det patentår, som tager sin början näst efter den dag, då kungörelse om patentets beviljande finnes införd i Post- och inrikes tidningar. Det händer på grund härav, att bortsett från tilläggspatenten många patent utfärdas, för vilka aldrig någon årsavgift blir erlagd; en undersökning har givit vid handen, att antalet sådana patent torde kunna uppskattas till nära en tredjedel av hela antalet. Med hänsyn till de kostnader, som äro förenade med utfärdandet av patent, särskilt tryckningen av patentskriften, har detta synts kommittén vara ett missförhållande, som icke bör få fortbestå.

Kommittén har därför i 29 § föreslagit, att inom uppbudstiden en avgift skall erläggas, som återbetalas, därest ansökningen icke leder till

patent. Detta skall gälla ej blott för självständiga patent utan även för tilläggspatent. Avgiften har av kommittén satts till 40 kronor. Med nuvarande prisläge kan tryckningskostnaden för varje patent med en upplaga av i regel 100 exemplar i medeltal beräknas till omkring 50 kronor, och den inkomst, som tillflyter ämbetsverket för försålda patentskrifter, till i medeltal cirka 1 krona 50 öre för varje patent. Även om tryckningskostnaderna kunna antagas komma att något nedgå, kan det föreslagna beloppet, 40 kronor, åtminstone icke anses för högt. Kommittén har med hänsyn till avgiftens huvudsakliga ändamål icke funnit lämpligt att beteckna densamma såsom en avgift för det första patentåret, ej heller har kommittén ansett sig böra utöver ifrågavarande avgift kräva en särskild sådan förstaårsavgift. I utlandet fordras i allmänhet före patentets utfärdande erläggande av en avgift. Enligt den österrikiska patentlagen och det tyska förslaget, som för skyddstidens beräkning uppställa samma regler som kommitténs förslag, skall nämnda avgift såsom årsavgift för det första patentåret erläggas före uppbudstidens utgång. — Stämpelavgiften för patentbrev förutsätter kommittén bibehållen vid sitt nuvarande belopp, 10 kronor.

För varje patentår utom det första skall enligt 49 § liksom för närvarande årsavgift erläggas enligt en stigande skala. I enlighet med de synpunkter, kommittén förut framfört, har stegringen av årsavgifterna gjorts avsevärt skarpare än enligt gällande rätt. Den del av patenttiden, för vilken årsavgifter skola betalas, kan enligt kommitténs förslag sägas vara indelad i sju tvåårsperioder; årsavgiften skall utgöra i den första 40 kronor, i den andra 60 kronor, i den tredje 100 kronor, i den fjärde 150 kronor, i den femte 200 kronor, i den sjätte 250 kronor och i den sjunde 300 kronor. Summan av årsavgifterna utgör för närvarande 725 kronor och enligt kommitténs förslag 2,200 kronor. Tager man i betraktande patentens korta medellivslängd, cirka 4 år räknat från patentets meddelande, framstår ökningen i patenthavarnes förpliktelser såsom långt mindre betydande än vad nyssnämnda siffror i och för sig synas giva vid handen. Den totala ökningen kommer att drabba endast ett fåtal patenthavare. En omständighet, som måste tagas med i räkningen, är också, att, då patenttiden enligt kommitténs förslag löper först från uppbudskungörelsen, det andra patentåret enligt förslaget inträder först sedan ett år förflutit från uppbudskungörelsen men enligt gällande rätt däremot redan med första årsdagen av ansökningens inlämnande, vilket givetvis gör ökningen av årsavgifterna mindre kännbar.»

Kommittén beräknar, att medan inkomstsumman av 1,000 meddelade patent enligt gällande rätt uppgår till i runt tal 155,000 kronor, motsvarande inkomstsumma enligt kommitténs förslag skulle komma att utgöra omkring 320,000 kronor. Då emellertid flera år kunna komma att förflyta innan en på grundval av kommitténs förslag byggd ny patentlag träder i kraft, har kommittén till säkerställande av patentmyndighetens ekonomi ansett nödigt, att oberoende av revisionsarbetet i övrigt snarast möjligt en ändring av patentlagstiftningen vidtages till undanröjande av de missförhållanden, som avgifternas otillräcklighet innebär.

Avgifterna enligt kommitténs provisoriska förslag.

Kommittén har på den grund utarbetat ett förslag till lag om ändrad lydelse av 4 § 3 mom. samt 7 och 11 §§ i gällande patentförordning, enligt vilket ansökningsavgiften skulle utgå med 30 kronor, patentsökande inom två månader efter patentansökningens kungörande i allmänna tidningarna hade att erlägga en avgift av tjugufem kronor samt årsavgiften skulle utgå med trettio kronor för vart och ett av det andra och det tredje patentåret, femtio kronor för vart och ett av det fjärde och det femte patentåret, sjuttiofem kronor för vart och ett av det sjätte och det sjunde patentåret, etthundra kronor för vart och ett av det åttonde och nionde patentåret, etthundrafemtio kronor för vart och ett av det tionde och elfte patentåret, tvåhundra kronor för vart och ett av det tolfte och trettonde patentåret och tvåhundrafemtio kronor för vart och ett av det fjortonde och femtonde patentåret.

Kommittén framhåller, att avgifterna i berörda förslag satts lägre än motsvarande avgifter i förslaget till ny patentlag. Detta vore motiverat dels av lämpligheten att, då tillfälle därtill gaves, stegvis införa den ökning, som vore erforderlig, dels av hänsyn till den mellan kommitténs sistnämnda förslag och gällande patentförordning föreliggande olikheten i fråga om den tid, för vilken årsavgifter skulle erläggas. Enligt kommittéförslaget började det första patentåret att löpa med dagen efter uppbudskungörelsen; i gällande patentförordning räknades däremot patenttiden från den dag, ansökningsin- komme. Under det att enligt kommitténs förslag någon årsavgift ej behövde erläggas för tiden intill ett år från uppbudskungörelsen, vore enligt gällande patentförordning endast det första året från ansökningens inkomstdag fritt från årsavgift. Den däremot svarande förskjutningen av patentåren i fortsättningen vore ock att taga i betraktande. Härav vore i främsta rummet betingat, att årsavgifterna ej sattes lika höga som i förslaget till ny patentlag. Emellertid tedde sig även ur denna synpunkt ett bestämmande av lägre belopp för den förhöjda ansökningsavgiften och den nya avgiften,

varom stadgande föreslås infört i 7 §, såsom motiverat, enär eljest patenthavaren, som efter patentets meddelande hade att erlägga avgift för de år — det första oräknat —, behandlingstiden omfattat, bleve redan före patentets beviljande i alltför hög grad betungad med avgifter.

Yttranden över kommitténs berörda förslag hava avgivits av patent- och registreringsverket, kommerskollegiet, Sveriges industriförbund, svenska föreningen för industriellt rättsskydd, svenska uppfinnareföreningen och svenska patentombudsföreningen. Tekniska högskolan har inkommit med ett på dess styrelses anmodan av professorerna Gustaf Sellergren, E. Hubendick och Arvid Johansson avgivet utlåtande, och styrelsen för Chalmers tekniska institut har överlämnat ett yttrande av institutets lärarråd. Svenska teknologföreningens styrelse, som uppdragit åt en kommitté bestående av överingenjören Erik Aug. Forsberg och ingenjörerna Ernst Svanqvist och C. J. Lundström att till styrelsen inkomma med yttrande över förslaget, har, sedan sådant yttrande avgivits, översänt detsamma till Kungl. Maj:t.

Avgivna yttranden.

I grundsatsen, att kostnaderna för patentmyndighetens verksamhet skola bestridas av den patentsökande allmänheten, har ändring påkallats allenast av svenska uppfinnareföreningen, som ansett att det allmänna borde bära en del av ifrågavarande kostnader. I fråga om de av kommittén föreslagna avgifterna hava Sveriges industriförbund, svenska föreningen för industriellt rättsskydd, svenska patentombudsföreningen, tekniska högskolan och Chalmers tekniska instituts lärarråd ej haft någon erinran att göra. Svenska uppfinnareföreningen, där frågan, huruvida de av kommittén föreslagna provisoriska höjningarna av patentavgifterna skulle komma att avsevärt hämma uppfinnarintresset i vårt land, varit under omröstning, har med 59 procent av de röstande besvarat nämnda fråga jakande. Svenska teknologföreningens kommitté ansåg, att de nuvarande årsavgifterna borde bibehållas oförändrade, till dess en ny patentlag trätt i kraft, och anförde såsom motiv härför huvudsakligen, att, om kommitténs förslag bleve antaget, skulle man för avsevärd framtid hava tre slags patent, nämligen dels de gamla, löpande efter nuvarande lag, dels de under den provisoriska lagen beviljade, och dels slutligen de, som erhållits efter den definitiva lagens ikraftträdande, vilken tredelning ansågs vålla betydande förvirring och stora svårigheter för patentinnehavarna. Kommerskollegium, som berett tillfälle för fullmäktige i järnkantoret och rikets samtliga handelskamrar ävensom ett antal tekniska sammanslutningar att yttra sig i ärendet, fann starka skäl tala för att, då ett provisorium ansågs böra tillgripas, detta anordnades så, att det å ena sidan icke i princip alltför

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 9 saml. 1 avd. 13 a häft. (Nr 18.) 2

mycket avveke från det gällande systemet och å andra sidan erbjöde möjlighet att bereda en mjuk övergång till ett eventuellt nytt system. I dessa avseenden vore dock kommitténs förslag enligt kollegii mening icke att anse som fullt tillfredsställande. Särskilt funne kollegiet den på en gång tillämnade starka stegringen av årsavgifterna alltför högt tilltagen. Vidare sänkades i förslaget bestämmelser om skyldighet för patenthavare, vilka skulle falla under de provisoriska föreskrifterna, att underkasta sig eventuella senare ändringar i årsavgifterna. Först med en sådan bestämmelse skapades enligt kollegiets uppfattning möjligheter att utan allt för stora olägenheter bereda en mjuk övergång till ett definitivt nytt system. Vidtoges emellertid ändringar i dessa hänseenden, vore kollegiet för sin del berett att tillstyrka kommitténs förslag, ehuru väl kollegiet därmed givetvis icke fattat slutlig ståndpunkt, vare sig i princip eller eljest till kommitténs förslag till definitiva bestämmelser om årsavgifternas storlek.

Patent- och registreringsverket yttrade i sitt över kommitténs förslag avgivna utlåtande, bland annat:

*Patent- och
registrerings-
verket.*

Vid avgivande i underdånigt utlåtande den 28 augusti 1918 av underdånigt förslag till utgiftsstat för ämbetsverket uttalade patent- och registreringsverket, bland annat, att med hänsyn särskilt till penningevärdets fall en icke oväsentlig höjning av patentavgifterna torde vara fullt befogad, samt att det icke torde vara uteslutet, att, därest omständigheterna ansåges sådant påkalla, frågan om dylik höjning gjordes till föremål för slutligt avgörande utan avvaktan av antagande i dess helhet av det förslag till ny patentlag, som patentlagstiftningskommittén då väntades att påföljande år avgiva.

Numera äro de avgifter, som sökande och patenthavare enligt gällande patentförordning hava att erlägga, otillräckliga för bestridande av de utgifter, som föranledas av patentärendenas handläggning. Då någon ändring i den hittills tillämpade principen, att kostnaderna för patentmyndighetens verksamhet skola bestridas av den sökande allmänheten medelst avgifter, som denna har att erlägga för anlitande av nämnda myndighet, icke lärer ifrågasättas, är en ökning av avgifterna av högsta behov påkallad, och finner patent- och registreringsverket i likhet med kommittén nödigt, att till säkerställande av patentmyndighetens ekonomi oberoende av revisionsarbetet i övrigt av patentlagstiftningen en ändring därutinnan snarast möjligt vidtages till undanröjande av de missförhållanden, som avgifternas otillräcklighet innebär.

För närvarande uppföres i riksstaten ett reservationsanslag till upprätthållande av patent- och registreringsverkets verksamhet att utgå av samtliga till ämbetsverket inflytande avgifter, vilket upptages med det belopp, vartill utgifterna för året kunna beräknas. Av eventuellt överskott bildas reservationer att användas uteslutande för det ändamål, anslaget avser. Uppstår något år underskott, få reservationernas tagas i anspråk. De medel, som funnits reserverade, ävensom nettobehållningen av ämbetsverkets fasta egendom komma att till större delen tagas

i anspråk för uppförande och inredning av den nya byggnad till ämbetslokal åt ämbetsverket, som är under uppförande i kvarteret Doktorn vid Vallhallavägen.

Då patentavgifterna fastställdes enligt gällande patentförordning, var avsikten att avpassa dem så, att de svarade mot de utgifter, som fordrades för att bestrida kostnaderna för patentmyndighetens verksamhet. Denna synpunkt bör fortfarande vara avgörande vid bestämmande av ändrade avgifter. Vid fortsatt tillämpning av det för närvarande använda systemet att huvudparten av patentmyndighetens inkomster uttages medelst årliga avgifter efter en stigande skala för varje meddelat patent, låter det sig givetvis ej göra att med ens uttaga bristen i fråga om kostnaderna för patentmyndighetens verksamhet, enär verkan av förhöjda årsavgifter först småningom gör sig gällande.

Så vitt möjligt måste dock enligt patent- och registreringsverkets förmenande ordnas så, att en snabb förhöjning av patentavgifterna åstadkommes i den mån att tillskott av inkomster erfordras för att under de närmaste åren framåt bestrida kostnaderna för ämbetsverkets förvaltning i dess helhet.

Patent- och registreringsverket har sökt uppgöra en approximativ utgifts- och inkomstberäkning för patentmyndigheten för närmaste år, däri inbegripet avdelningen för handläggning av varumärkes- och mönsterärenden, men ej avdelningen för bolagsregistreringen och därvid kommit till följande resultat:

Utgifter:

Avlöningar, arvoden och vikariatsersättningar med nu utgående dyrtidstillägg och tillfällig löneförbättring	Kr.	883,000: —
Till renskrivning (1,800 kr.), skrivmaterialier (7,800 kr.), postavgifter (1,700 kr.), bränsle ($\frac{3}{4}$ av hela kostnaden, 31,500 kr.) lyse ($\frac{3}{4}$ av hela kostnaden, 5,000 kr.) renhållning och städning ($\frac{3}{4}$ av hela kostnaden, 15,000 kr.), inventariers anskaffande och underhåll, däri inbegripet telefonavgifter ($\frac{3}{4}$ av hela kostnaden, 10,000 kr.) onera och underhåll av fastigheten ($\frac{3}{4}$ av hela kostnaden, 15,000 kr.)		87,800: —
Till böcker och bindningskostnader (12,000 kr.), kungörelser i post- och inrikes tidningar (5,000 kr.), industritidningen Norden, anslag och kungörelser (30,000 kr.), tryckning av patentbeskrivningar, 2,000 à 53 kr. (106,000 kr.), av patentregistret (2,000 kr.), av registreringstidningen för varumärken (11,000 kr.)	»	166,000: —
Till bidrag till patentunionens internationella byrå i Bern	»	1,600: —
Pensioner åt avskedade tjänstemän jämte dyrtidstillägg	»	2,800: —
	Summa Kr.	1,141,200: —

I ovanstående utgiftsberäkning hava upptagits hela generaldirektörens avlöning, hela kostnaden för kassakontoret, registratorskontoret, statistiska avdelningen, värmeledningsskötare, telefonist m. fl. utgifter, vilka delvis böra bestridas med avgifter för registrering rörande bolag, men, därest bolagsavdelningen ej tillhörde patent- och registreringsverket, utan nämnvärd minskning skulle drabba patentavdelningen.

Inkomster:

Enligt nu utgående patentavgifter sådana de kunna beräknas med ledning av resultatet under tio månader innevarande år:

Ansökningsavgifter för patent	Kr.	117,700:—
Arsavgifter för patent	»	363,400:—
Avgifter för registrering av varumärken	»	68,400:—
» » förnyelse av varumärken	»	6,600:—
Expeditionslösen	»	8,500:—
Avgifter för registrering av mönster	»	400:—
» » försålda publikationer	»	4,000:—
	Summa	Kr. 569,000:—

Föregående år har kunnat beräknas en årlig ökning av årsavgifterna för patent. De senare årens låga antal meddelade patent torde göra en fortsatt ökning under de närmaste åren föga sannolik.

Nu utgående avgifter för bestridande av kostnaderna för varumärkes- och mönsterregistreringen torde för ändamålet vara ungefärligen tillräckliga. Den årliga inkomstökning, som sålunda genom förhöjda patentavgifter komme att erfordras för att inkomsterna skola täcka de utgifter, som föranledas av patentärendenas behandling, skulle sålunda uppgå till i runt tal 572,000 kronor. Med samma höga antal betalda patentansökningar, nämligen 5,885, som beräknats inkomma under år 1919, och 1,500 kungjorda patentansökningar, å vilka lagen om ändrad lydelse av 7 § av gällande patentförordning skulle tillämpas — för ett stort antal kungjorda patentansökningar kommer fortfarande nuvarande patentförordning att gälla — bleve inkomstökningen för avgifterna enligt 4 § mom. 3 och 7 § av kommitténs förslag 96,350 kronor, och i ökade årsavgifter skulle erfordras 475,650 kronor. Enligt kommitténs förslag till ny lag om patent, skulle inkomstökningen med ovan beräknade antal patentansökningar och kungjorda ansökningar bliva 148,275 kronor och i ökade årsavgifter erfordras 423,725 kronor.

Vid en sådan av kommittén å sid. 348 i betänkandet (sid. 10 här ovan) angiven fördelning av ämbetsverkets utgifter mellan patentavdelningen och bolagsavdelningen enligt de grunder, som förut varit gällande och som för år 1918 visar ett underskott i patentavdelningens inkomster av 154,690 kronor, torde underskottet för patentavdelningen för år 1919 kunna beräknas till omkring 350,000 kronor.

Under år 1919 har medgivits förhöjt dyrtidstillägg med omkring 130,000 kronor, tillfällig löneförbättring med omkring 66,000 kronor. Därtill komma ökade tryckningskostnader med omkring 25,000 kronor samt ökade arvoden med omkring 36,000 kronor. Arvodesökningen har huvudsakligen föranletts av nödvändigheten att till följd av det stora tilloppet patentansökningar och balansen av oavgjorda sådana ansökningar anställa flera extra tjänstemän med ingenjörsutbildning.

Även verkets samtliga inkomster torde för år 1919 komma att visa ett underskott, så vitt nu kan beräknas av omkring 90,000 kronor. Detta är

nedgång av de ökade utgifterna under året till stor del beroende på en betydande förutom under året av avgifter för registrering rörande bolag. Dessa avgifter uppgingo år 1918 till 836,672 kronor och kunna innevarande år beräknas till omkring 515,000 kronor.

Med den rådande depressionen inom affärsvärlden torde snarare fortsatt nedgång än uppgång av dessa avgifter vara att förvänta. Då underskottet i inkomster å patentavdelningen, såsom ovan nämnts, för närmaste tiden framåt med nu utgående patentavgifter beräknats till omkring 572,000 kronor och år 1919 till 350,000 kronor, skulle underskottet för kommande år ökas med 222,000 kronor, vadan, då år 1919 ett underskott av 90,000 kronor å ämbetsverkets verksamhet i dess helhet antages komma att uppstå, utgifterna för hela ämbetsverkets förvaltning skulle komma att överstiga inkomsterna med 312,000 kronor.

Till säkerställande av verkets ekonomi för den närmaste tiden framåt måste enligt patent- och registreringsverkets förmenande nödvändigtvis ett så stort belopp uttagas genom ökade ansökningsavgifter och avgifter under uppbudstiden till betäckande av kostnaderna för tryckning av patentbeskrivningarna, vilka avgifter komma att inflyta inom en jämförelsevis kort tid efter lagändringens ikraftträdande, att inkomsterna av ämbetsverkets verksamhet i dess helhet åtminstone närmelsevis täcka ämbetsverkets utgifter. Härför erfordras, att dessa avgifter sättas högre än kommittén i sitt förslag till ny patentlag gjort.

För detta måls vinnande synes ansökningsavgiften ej böra sättas lägre än till femtio kronor och den andra ifrågavarande avgiften till samma belopp.

Den årliga inkomstökning, som därigenom skulle erhållas, borde uppgå till omkring 250,000 kronor, vartill skulle komma en något ökad inkomst av årsavgifter.

De ändrade ekonomiska förhållanden, som för ämbetsverket inträtt under år 1919, kunna givetvis icke haft någon avgörande betydelse för kommitténs redan i juni dagtecknade förslag. Att en betydande utgiftsökning inträtt under år 1919 har förut påvisats. En ansökningsavgift av femtio kronor kan icke anses oskäligen. Med nuvarande penningvärde torde avgiften ej ens motsvara den ansökningsavgift av tjugu kronor, som bestämdes genom förordningen den 14 april 1893.

I motiven till 29 § av den nya patentlagen rörande den avgift, som motsvaras av den nya avgiften i 7 § av förslaget till lagen om ändrad lydelse av vissa paragrafer i gällande patentförordning, angiver kommittén, att avgiften är avsedd att betäcka kostnaden för tryckning av patentskriften. Enligt det avtal rörande tryckning av ämbetsverkets publikationer för år 1919, som träffats mellan patent- och registreringsverket och aktiebolaget P. A. Norstedt & Söner, belöper sig medelkostnaden för tryckningen av patentbeskrivningarna till något över 50 kronor för varje patentskrift. Å de räkningar för året, ämbetsverket hittills betalt, har medelkostnaden varit resp. 55 kronor och 52 kronor. Då någon nedgång i tryckningskostnaden för den närmaste tiden icke lär kunna ställas i utsikt utan snarare en höjning är att förvänta, synes det vara fullt fog för att den ifrågavarande avgiften redan nu fastställs till femtio kronor.

Under förutsättning att en årlig merinkomst av omkring 250,000 kronor inflyter på grund av avgifterna enligt 4 och 7 §§, skulle enligt den av patent- och registreringsverket angivna beräkningsgrunden en årlig merinkomst av 322,000 kronor i årsavgifter erfordras för att betäcka kostnaderna för patentmyndighetens verksamhet.

En beräkning av den inkomstökning, som förhöjda årsavgifter skulle medföra för patentmyndigheten, låter sig icke med någon tillförlitlighet göra. Den är beroende av bland annat så obestämbara faktorer som antalet meddelade patent och deras livslängd.

Av intresse har syns vara att undersöka, huru avgiftsförhöjningen skulle verkat om den varit gällande för samtliga patent, för vilka årsavgifter under ett år inbetalts.

Nedanstående tabell anger beloppet av inbetalda årsavgifter under år 1918 utan förhöjning på grund av försenad inbetalning, samt huru motsvarande inbetalningar skulle ställt sig, om de av kommittén föreslagna avgifterna varit gällande för samtliga dessa patent.

Årsavgift	Antal patent		Nuvärande taxa å	Kronor 1918	Kronor 1918	Avgift enligt § 49 i förslag till ny patentlag		Avgift enligt förslag till ändrad lydelse av § 11 i gällande patentförordning	
2	1.145		25	28.625					
3	1.091		»	27.275					
		2.236			55.900	å 40:—	89.440:—	å 30:—	67.080:—
4	1.023		25	25.575					
5	1.024		»	25.600					
		2.047			51.175	å 60:—	122.820:—	å 50:—	102.350:—
6	979		50	48.950					
7	805		»	40.250					
		1.784			89.200	å 100:—	178.400:—	å 75:—	133.800:—
8	677		50	33.850					
9	497		»	24.850					
		1.174			58.700	å 150:—	176.100:—	å 100:—	117.400:—
10	423		50	21.150					
11	317		75	23.775					
		740			44.925	å 200:—	148.000:—	å 150:—	111.000:—
12	295		75	22.125					
13	202		»	15.150					
		497			37.275	å 250:—	124.250:—	å 200:—	99.400:—
14	153		75	11.475					
15	95		»	7.125					
		248			18.600	å 300:—	74.400:—	å 250:—	62.000:—
					355.775		913.410:—		693.030:—

Det inbetalta beloppet år 1918 var 363,075 kronor. Skillnaden 7,300 kronor utgöres av förhöjda avgifter på grund av försenad inbetalning. Med avgifter enligt den ändrade 11 § skulle vid slutet av femtonårsperioden hava nåtts en merinkomst av 337,255 kronor eller ungefärligen, vad som nu erfordras. Det måste emellertid räknas med, att vid de högre avgifterna avfallet av patent, för vilka årsavgifter betalas, bliver större under de senare patentåren till följd av de då kraftigt stegrade avgifterna och framför allt därmed, att det dröjer en lång tid framåt, innan de högre avgifterna gälla för alla patent. Årsavgifterna skola betalas enligt nu gällande förordning ej endast för de vid lagändringens i kraftträdande beviljade patenten utan även för de patent, som beviljas på grund av då ineliggande oavgjorda ansökningar. De oavgjorda patentansökningarnas antal var den 1 november 1919 11,353.

Visserligen kan det antagas, att antalet patent, för vilka årsavgifter inbetalas, kommer att stiga, men behovet av ökade inkomster kommer antagligen även att växa för tillgodoseende av kommande ytterligare ökade utgifter, såsom för pensionering av f. d. befattningshavare samt för avsättning av medel till möjliggörande av framtida utvidgningar. — Så vitt patent- och registreringsverket kan bedöma, torde de lägre årsavgifterna bliva otillräckliga, även om ansökningsavgiften och avgiften enligt 7 § fastställas såsom patent- och registreringsverket föreslagit. Patent- och registreringsverket anser därför, att de högre årsavgifterna, sådana de föreslagits i 49 § av den nya patentlagen, omedelbart böra bliva gällande och 11 § ändras i enlighet därmed.

Vid kommittéförslaget anmälan i statsrådet förklarade föredragande departementschefen, att han ansåge sig sakna skäl att förorda en ändring av den gällande grundsatsen, att kostnaderna för patentmyndighetens verksamhet skulle betras medelst avgifter av den allmänhet, som anlitar myndigheten. Departementschefen erinrar i detta sammanhang därom, att chefen för finansdepartementet vid behandlingen i statsrådet den 7 januari 1920 av de frågor, som rörde regleringen av utgifterna under riksstatens sjunde huvudtitel för år 1921 och å tilläggsstaten för år 1920 byggt på samma grundsats. Den föreliggande utredningen syntes departementschefen otvetydigt giva vid handen, att de nuvarande avgifterna vore otillräckliga, och att ändringar i desamma måste vidtagas för tryggande av patentmyndighetens ekonomi. Till vilket belopp avgifterna med hänsyn därtill borde sättas, vore på grund av omöjligheten att åstadkomma tillförlitliga beräkningar angående de genom avgifterna inflytande beloppen svårt att avgöra. Med anledning av vad patent- och registreringsverket i sitt utlåtande över det ifrågavarande lagförslaget anført, hade departementschefen emellertid funnit sig böra förorda de belopp för avgifterna, som i samma utlåtande föreslagits, detta, beträffande ansöknings- och utfärdningsavgifterna, så mycket hellre som de av kommittén föreslagna beloppen för dessa avgifter i en del

utlåtanden angivits såsom måttliga. Beträffande utfärdningsavgiften ville departementschefen erinra därom, att enligt ett mellan patent- och registreringsverket, å ena, samt aktiebolaget P. A. Norstedt & Söner, å andra sidan, träffat preliminärt avtal, avseende år 1920, å vilket avtal patent- och registreringsverket sökt Kungl. Maj:ts godkännande, kostnaden för tryckning av patenskrifterna komme att under år 1920 ställa sig väsentligen högre än under år 1919.

Utskottet.

Utskottet delar föredragande departementschefens åsikt, att kostnaderna för patentmyndighetens verksamhet böra bestridas medelst avgifter av den allmänhet, som anlitar myndigheten. Av den i ärendet förebragta utredning finner utskottet det också med tydlighet framgå, att de för närvarande utgående avgifterna ej äro för sitt berörda ändamål tillräckliga.

Den föreslagna höjningen av ansökningsavgiften anser utskottet skälig, och även införandet av den s. k. utfärdningsavgiften synes utskottet vara väl grundat.

I fråga om årsavgifterna tillåter sig utskottet erinra, att — såsom av den här ovan lämnade redogörelsen framgår — de av patentlagstiftningskommittén i dess berörda förslag till lag om ändrad lydelse av nu ifrågavarande paragrafer i patentlagen ifrågasatta årsavgifterna voro satta lägre än motsvarande avgifter i kommitténs förslag till ny patentlag (sammanslagda beloppet av årsavgifterna enligt dessa båda förslag utgjorde respektive 1,710 och 2,200 kronor). I den föreliggande kungl. propositionen har i anledning av patent- och registreringsverkets ovanintagna utlåtande hemställts, att berörda högre årsavgifter omedelbart måtte bli gällande. Utskottet tillstyrker propositionen jämväl i denna del. Med hänsyn till ej mindre penningvärdets fall än även den omständigheten att, såsom av patent- och registreringsverkets berörda yttrande framgår, patentavdelningen inom nämnda ämbetsverk för närvarande går med förlust och att verkets utgifter komma att för framtiden undergå en ej oväsentlig ökning, kunna de föreslagna årsavgifterna anses väl motiverade. Utskottet vill också framhålla, att den kraftigaste stegringen av årsavgifterna enligt förslaget skulle komma att äga rum under de senare patentåren. Det blir således blott de värdefullaste patenten, vilkas vidmakthållande visat sig vara ekonomiskt fördelaktigt, som drabbas av berörda starka höjning, och för dessa ekonomiskt bärkraftiga patent kan en jämförelsevis hög patentavgift näppeligen vara betungande. Härtill kommer slutligen, att om årsavgifterna redan nu sättas till samma belopp, som föreslagits skola komma

att utgå enligt den nya patentlagen, undvikas den av teknologföreningen framhållna olägenheten, att man för en avsevärd framtid skulle hava att räkna med tre i fråga om årsavgifternas belopp olika slags patent.

Icke heller i övrigt har utskottet haft något att erinra mot det kungliga förslaget.

Utskottet hemställer alltså,

att ifrågavarande proposition måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 12 mars 1920.

På första lagutskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.

Reservation

av herr Thore, som anfört:

»Utan att vilja bestrida riktigheten av den av departementschefen uttalade och av utskottet godkända grundsatsen, att kostnaderna för patentmyndighetens verksamhet skola bestridas medelst avgifter av den allmänhet som anlitar myndigheten, ställer jag mig dock tveksam angående lämpligheten av den, särskilt i fråga om årsavgifterna, föreslagna starka stegringen av nu gällande patentavgifter. Härvidlag delar jag de betänkligheter, som uttalats av bland andra kommerskollegium, svenska teknologföreningen, svenska uppfinnareföreningen, tekniska föreningen i Västerås m. fl.

Nu gällande patentavgifter för en femtonårig patenttid utgöras av 20 + 725 kronor. Enligt det i kungl. propositionen framlagda förslaget skulle patentavgifterna för nyssnämnda tids period uppgå till ej mindre än 100 + 2,200 kronor. Alltså erhålla en ökning till det fullt tredubbla. En jämförelse med de i andra länder gällande patentavgifter (sid. 5 och 6 *Bihang till riksdagens protokoll 1920. 9 saml. 1 avd. 13 a häft. (Nr 18.)* 3

utskottsutlåtandet) ger vid handen, att genom den föreslagna höjningen kostnaderna för patents anskaffande och bevarande här i landet skulle komma att ställa sig högre än vad fallet synes vara i andra länder. Ett förhållande, som ingalunda kan antagas bliva till fördel för svensk uppfinnareverksamhet. Det må påpekas, att, då man i Norge under fjolåret företog en höjning av de därstädes gällande patentavgifterna, denna höjning stannade vid en stegring av avgifterna från förutvarande 1,060 kr. till 1,290 kr.

Den kungl. propositionen innebär, att den nu utgående avgiften för patents erhållande, 20 kr. skall höjas till 100 kr., därav 50 kr. i ansökningsavgift och 50 kr., i utfärdningsavgift. Mot den sålunda föreslagna avgiftshöjningen för patents utfäende är intet att invända, då den är avsedd att kompensera en för patentets utfärdande hos patentverket direkt förekommande utgiftsstegring. I nämnda avseende har ej heller från de sammanslutningar, som i ärendet hörts, några egentliga invändningar blivit gjorda. Så mycket merå har man uttalat sig mot den föreslagna starka stegringen av årsavgifterna. Otvivelaktigt har Kungl. Maj:t och utskottet ifråga om sistnämnda avgifters storlek gått längre än vad som i allmänhet ansetts vara lämpligt.

Genom höjning av engångsavgifterna (ansöknings- och utfärdningsavgiften) till 100 kronor, vilken stegring innefattas i §§ 4 och 7 i föreliggande lagförslag, beräknas patentverket erhålla en merinkomst av omkring 250,000 kronor. Den ytterligare erforderliga merinkomsten för bestridande av patentverkets kostnader, 322,000 kronor., är avsedd att uttagas genom höjning av årsavgifterna. Det må emellertid framhållas, att merinkomst av sistnämnda slag enligt lagförslagets stadgande inträder successivt och först i den mån årsavgifter komma att inbetalas å de efter den 1 juli 1920 sökta patenten. Statsverkets finansiella synpunkter genom de föreslagna ändringarna i patentavgifterna bliva sålunda först efter några år framåt tillgodosedda. Även må framhållas, att de före den 1 juli 1920 sökta eller gällande patenten bliva befriade från varje som helst höjning i nu utgående avgifter. Bristen i patentverkets budget, vars egentliga grundorsak är att hänföra till penningvärdets fall, kommer sålunda till ingen del att täckas av höjda avgifter från allaredan nu befintliga patent eller sådana patent, som på grund av inneliggande patentansökningar eventuellt kunna komma att beviljas, utan helt och hållet skjutas över på den blivande uppfinnarverksamheten. Ett rättvisare tillvägagångssätt och även mera förmånligt för patentverkets ekonomi synes mig vara, att något minska de i 11 § av lagförslaget omför-

mälda årsavgifterna — deras storlek bör sättas till högst det belopp, som finnes upptagit i det av patentlagstiftningskommittén i dess betänkande den 13 juni 1919 avgivna förslaget till ändrad lydelse av § 11 i patentförordningen — och samtidigt härmed tillämpa en provisorisk höjning av redan fastställda avgifter. En sådan anordning har föreslagits av tekniska föreningen i Västerås och mot densamma synes inga övertygande skäl kunna anföras.

På grund av vad sålunda blivit anført får jag föreslå

dels att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller, att § 11 i lagförslaget omarbetats i syfte att bereda viss nedsättning i här upptagna årsavgifter, och att samtidigt härmed utredning göres om en tilläggsavgift beträffande äldre eller före de nya bestämmelsernas ikraftträdande sökta patent;

dels ock att Kungl. Maj:ts proposition i övrigt måtte av riksdagen antagas.»
